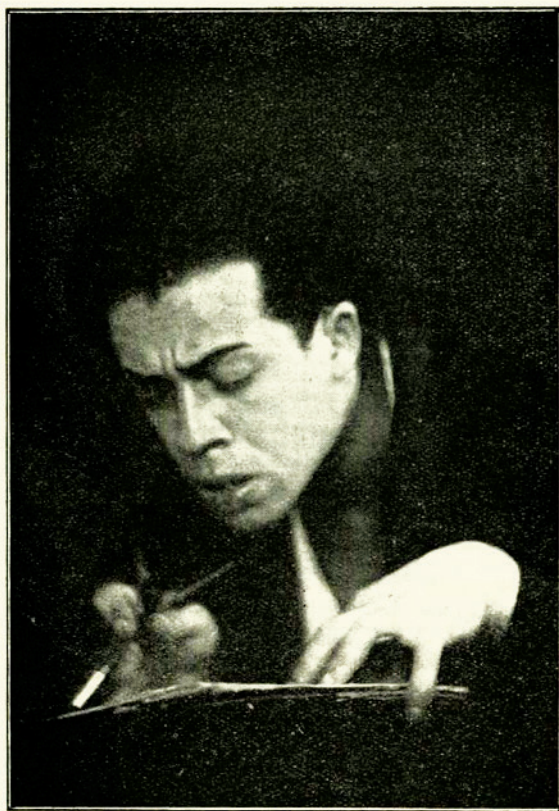

Beregi Ármin, *Nicolas Sternberg*, Múlt és Jövő, 1929, 300

Beregi Ármin: *Nicolas Sternberg*

Lapunk olvasói emlékezhetnek arra, hogy évekkel ezelőtt egy fiatal művészfiúról írtunk és néhány rajzát közöltük. Ime, a fiatal fiú Párisban a Galeries Georges Petit termeiben kiállítást rendezett, amelyen vagy 200 rajzot és festményt, portrét és kompozíciót állított ki. A kritika nem talál szavakat a különös, idegenszerű, de erőben teljes, sugárzó és elrémítő művek jellem-

Szines-Sternberg Miklós párisi műtermében.
Portrait de M. Nicolas Sternberg.

zésére. A párisi lapok, amelyek pedig némán szoktak elhaladni a naponként tízével-huszával bemutatkozó fiatal művészek kiállításai mellett, Sternberg színes rajzai előtt megtorpantak és — hasábos tudósításokat közölnek. *André Warnod* Dürer, Beardsley, Rops-szal állítja egy sorba; a *Figaro Artistique* azt írja: „idegen virág, virága és gyümölcse az álmoknak, látomásoknak, miket a túlfeszített, hallucináló és fantomoktól és démonoktól megszállott lélek láthat”. *René-Jan* a *Comedia*-ban, Paris midi *Nicolas Sternberg* abszolút talentumáról beszél. *L'ami du peuple* Edgar Poe mellé sorozza. *Chantécler*: „Sternberg arrive à une intensité d'expression que l'on rencontre rarement”. Sőt, a *New York Herald* egyenesen a

híres amerikai író Poe Edgar lelki örökösének teszi meg.

És tényleg, ha végig nézzük, végig gyönyörködjük és végig szenvedjük rajzait: a démonit, a kint, az örületet, a nyomort, a betegséget, a gyönyörűséget nemcsak a művésszel érezzük együtt, hanem a modellekkkel is. Szélesen kezelt „Le crié” című rajzát a francia állam vette meg a Luxembourg-múzeum számára. *Armand Dayot* impetueur general des beaux arts, ez a 80 éves műkritikus, aki *Rodin*-nek, *Anatole France*-nak, *Duse*-nak barátja, *Anders Zorn*-nak protektora volt óriási érdeklődéssel szemlélte a kiállítást és a *L'art et les Artiste* című lapjában egy külön számot ad ki Sternberg ismertetésére. *Le Rire* és *Fantasio* lapok munkatársul kérték fel a művészt, egy másik kiadó 20 színes rézkarcot kért tőle *Baudelaire* munkáihoz. Igen szépen kiállított kiállítási jegyzéke nemcsak a képek katalógusa és 8—10 reprodukciót tartalmaz, hanem *Warnod*, *Ivan Noé*, *Paul Reboux* stb. cikkeit is.

A rajzok közt ismerősökre is találunk, a *Habimah* héber színészeinek pompás figuráit, *Patai Kabbalájához*, illetve annak hatása alatt készült lapokat, amiket több kritikusa külön is kiemel, a groteszk önarcképet („Az álomfaló”), az élettől vibráló morfinistát, a kétségbeeső szépségű „*Morbidezza*”-t. Sorozatokat, amik megütáztatják az emberiséget, sorozatokat, amik felmagasztalják az emberiséget szemünkben.

És mindezt tollhegygel és ceruzahegygel.

A nagyváradi kis zsidó fiú, 1918—1924 budapesti nyomorúságain keresztül eljutott Párisba és nem fult az idegen tengerbe. Akit a magyar művészetek ellenőrei és vezérei (akiknek figyelme többször is felhívatott) mocsárban hagytak, s aki csak nehezen tudta onnan lábát kihúzni, Párisban az elsők közé szökkent és ime, minden párisi lap a „jeune artiste Hongrois”-nak írja. Igaz, hogy a budapesti Szépművészeti főiskolába csak *Rudnay* személyes beavatkozására vették fel, de sikeresen eltanácsolták onnan. Így lett belőle „fiatal magyar művész”, akit *Foujita* és *Van Dogen* mellett emlegetnek. A zsidó dac és valami démoni tehetség még le tudja küzdeni a magyar közönyt.

Edmond Fleg: Ábrahám látomása

„A csillagok jelei és a hold jele és a nap jele Isten kezében vannak.” Szentírás.

*Ur Kazdim vízbő síkján Ábrahám
nem messze népétől nyugóra tért,
s ekkor új csillag tünt az égre, lám.
A pásztor így szólítja meg a fényt:*

„Csillag-bárány,
Istar, — kihez atyám
és anyám,
földet csókolván,